

Ўртоқ Ю. В. АНДРОПОВ доклады

(Боши биринчи бетда).

Ленининг васиятлари, Ленининг миллий сиёсат принциплари биз учун муқаддасдир. Биз шу васиятлар ва принципларга тайиниб, уларни амалда изчиллик билан қарор топтириб, қудратли давлат — Совет Социалистик

I. БОСИБ ЎТИЛГАН ЙЎЛНИНГ ЯҚУНЛАРИ ВА МИЛЛИЙ СИЁСАТ ВАЗИФАЛАРИ

Совет Иттифоқи 60 йил мобайнида босиб ўтган йўл— бугун бир даврdir. Қолоқлик, қашшоқлик ва вайронгарчилик ҳолатидан маданияти гоят юксак даражага кўтарилган ва халқ фаровонлиги доимо ошиб бораётган замонавий улугъ давлатнинг қудратигача бу қадар шитобли парвос тарихда асло кўрилган эмас.

Тараққиётимизнинг энг салмоқли явуллари нима-лардан иборат?

— Маркс-Ленининг миллий масалани фақат синфий асосда ҳал этиш йўли топилиши мумкин, деган таълимоти тарихий ҳақиқат тўла-тўқис тасдиқланди. Социал антагонизмлар билан бирга миллий адоват, ирқий ва миллий тенг ҳуқуқсизлик ҳамда зулмининг ҳамма турлари ўтмишда қолиб кетди.

— Коммунистик партия, унинг илмий асосланган сиёсати миллий масалани социалистик тарзда ҳал этишнинг раҳбар, йўналитувчи кучи, шундай ҳал этиш тўғриси-гини гарови эканлиги яққол кўрсатилди.

— Қоқ миллий чекка ўлкалар, уларда ҳали кўпича устулик қилиб келган феодал-патриархал ва ҳатто уруғчилик муносабатлари тугади.

— Барча республикаларнинг умумдавлат плани асосида ишқин иқтисодий ривожланиши негизда яхлит иттифоқ халқ хўжалик комплексини вужудга келди.

— Республикаларнинг социал структураси сифат жиҳатидан ўзгарди; уларнинг ҳар бирда замонавий ишчи-лар синфи ўсиб, вояга етди, деҳқонлар янги, колхоз йўлидан бормоқда, ўз эиблиларини камол топди, давлат ва жамоат турмушининг барча соҳаларида малакали кадрлар тарбиялаб етиштирилди.

— Илор ағналар, маънавий бойликларини интенсив айирбошланг асосида социалистик кўп миллатли маданият гуллаб-йашади.

— Социалистик миллатлар шаклланиб, эндиликда янги тарихий бирлик — совет халқини ҳосил қилди.

Республикаларнинг манфаатлари тобора мустақкам уйғунлашиб бормоқда, ўзаро ёрдам, ўзаро алоқалар тобора самарали туш оқиб, Совет Иттифоқидаги миллат ва элаларнинг буюкдорлик куч-ғайратларини бир ўзганга йўналтирмоқда. Мамлакатимиздаги ҳар бир социалистик миллатнинг ҳар тарафлама ривожланили қонуниятли равишда уларнинг тобора кўпроқ ўзаро яқинлашувига олиб бормоқда.

Иттифокдош республикалардан ҳар бири — Россия Федерацияси, Украина ва Белоруссия, Ўзбекистон ва Қозоғистон, Грузия ва Озарбайжон, Литва ва Молдавия, Латвия ва Қирғизистон, Тожикистон ва Арманистон, Туркменистон ва Эстония — тақдор айтаманки, Иттифокдош республикалардан ҳар бири Совет Иттифоқининг экономикаси ва маданиятини ялпи юксалтиришга бекиб қўшмоқда. Бу эса, ўртоқлар, иккуний кўчларимизни шунчаки бирга қўшилиб эмас, балки уларни кўп марта қўштириш ҳам демакдир. (Қарсақлар).

Илгирмата автоном республикада ҳамда ўн саккизта автоном област ва округда яшовчи барча миллат ва элалар қардошлик оиласида ўз имкониятларини муваффақият билан намойен этмоқдалар. Совет Иттифоқини кўпданок ўз Ватани деб билувчи миллион-миллион немишлар, поляклар, корейслар, қурдлар, бошқа миллатларнинг намонидилари ҳам тўла ҳуқуқли совет граждандаридир.

Мамлакатимиз халқлари шу халқига алоҳида миннатдорлик билан муносабат этиллар. Республикалардан бирортасининг ҳозирги ютуқларига шу халқининг бегараз қардошларга ёрдамисиз эришиб бўлмас эди. Ҳар бир миллий миллатнинг миллион-миллион кишилари турмушдан табиий ўрин олган рус тили мамлакатнинг иқтисодий, сиёсий ва маданий ҳаётида, ундаги барча миллат ва элаларни ўзаро яқинлаштиришда, уларни жаҳон цивилизациясига бойликларидан баҳраманд қилишда беиҳсо эр аҳамиятга молик омиқ бўлиб хизмат қилмоқда. (Қарсақлар).

СССРнинг янги Конституцияси Совет жамиятининг миллий-давлат негизларини мустақкамлашда катта палла бўлди. Бу буюк ҳужжатда ўтган ривожланиш дараига ақун ясаллибгина қолмай, шу билан бирга мамлакатдаги барча миллат ва элаларни янада равиққ топтириш ва ўзаро яқинлаштириш учун пухта, пишққ сиёсий-ҳуқуқий асослар ҳам белгилаб берилади.

Ўша 60 йил мобайнида миллий муносабатларда содир бўлган реал сифат ўзгаришлари миллий масаланинг бизга эксплуататорлик тузумидан мерос бўлиб қолган жиҳатлари муваффақиятли ҳал этилганлигидан, батамом ва узил-кесил ҳал этилганлигидан далолат беради. (Давомли қарсақлар). Мамлакатнинг кўпмиллатли состави унинг қолоқлик манбидан тарихда биринчи марта куч ва равиққ манбаига айланди. (Қарсақлар).

Бундан роса ўн йил муқаддам Леонид Ильич Брежнев шу зарда сўзлаган нутқида жуда яхши гап айтган эди: «Мамлакатимизда биз ҳақли равишда халқларнинг ленинча дўстлиги деб атаётган, тарихда мисли кўрилмаган муносабатлар таркиб топди. Бу дўстлик — бизнинг бебаҳо мулкимаиздир, социализмининг ҳар бир совет кишиси дилинга жуда азиз бўлган энг катта қалабаларидан биридир. Зотан биз, совет кишилари бу дўстлиқни ҳаминча кўз қорачигидек асраймиз!» (Давомли қарсақлар).

Бугун, шу тантанали кунда биз барча миллатларга мансуб совет кишилари кўп авлодларга, эркаклар ва аёллар, ишчилар ва деҳқонларга, эиблиларга, партия ва совет ҳодимларига, қуроли кўчларини жангчиларига, коммунистлар ва партиясизларга — социализмни кўрган, уни жуда оғир урушда қаттиқ турли ҳимоя қилиб қолган ҳамда халқлар тенглиги, дўстлиги ва қардошлиги тўғрисидаги минг йиллик орузни рубёга чиқарган барча кишиларга офарин айтаимиз. (Давомли қарсақлар).

Ўртоқлар! Биз қилинган ишларни яқунлаш билан бирга, асосий диққат-эътиборни энди қилинадиган ишларга қаратишимиз табиий. Бизнинг пировард мақсадимиз равиққ. Бу мақсад, В. И. Ленин сўзлари билан айтганда, «миллатларни бир-бирига яқинлаштиришга эмас, уларни қўшилиш ҳамдир». Бу мақсадга эришган йўли узоқ эканлигини партия яхши тушунади. Бу соҳида шомша-шошарлик қилишга ҳам, худди шунингдек еттида қарайиларини тўхтатиб туришга ҳам асло йўл қўйиб бўлмайд.

Миллий масалани ҳал этишдаги муваффақиятлар кўпдан-кўп миллатлар ва элаларнинг ягона давлати доирасидаги турмуш ва меҳнат фақтининг ўзи келтириб чиқарилган ҳамма муаммолар йўли бўлиб кетганини мутлақо билдирмайд. Миллатлар манжуд экан, миллий тафовутлар манжуд экан, бунга эришиб осон эмас. Бу муаммолар анча вақтгача, синфий тафовутлардан кўра узоқ, кўп узоқ яшайди.

Шунинг учун ҳам ривожланган социализмни такомиллаштириш — пухта ўйланган, илмий асосланган миллий сиёсатни ҳам ўз ичига олиши лозим. — Биз партия билан давлатнинг ҳозирги босқичдаги фаолияти бош, маълумини худди шундай ифодалашимиз мумкин. Шу сиёсатнинг башы вазифаларига тўхталиб ўтмоқчиман.

Ягона иттифокда бирлашган мамлакатимиз халқларига, унинг республикаларига нақадар катта манфаатлар ва устуликлар бераганили ҳақида гапириб ўтилади. Аммо мана шундай бирлашган тўғривли очилган имкониятлардан ҳали тўла-тўқис фойдаланиб бўлингани йўқ.

Экономикани олиб кўрайлик. Ҳозирги замон ишлаб чиқарувчи кўчлари, ҳатто турли мамлакатлар тўғрисида гап бормида ҳам, интеграциялашган талаб қилмоқда. Айниқса мана шу кўчлар битта мамлакатнинг ўзидagi турли регионлар ва республикаларнинг куч-ғайратларини мустақкам ва моҳирона бирга қўшилиши талаб қилмоқда. Ҳар бир республиканинг табиий ва меҳнат ресурсларидан, илмий хусусиятларидан гоят оқилона фойдаланиш, шу потенциални умумиттифок потенциалига жуда ўринли равишда қўшилиш — мана шундай қилиш ҳар бир регионга,

Республикалари Иттифоқини барпо этдик. Бу давлатнинг ташкил қилиниши социализмни ривожлантиришда катта қадамгича бўлиб қолмасдан, шу билан бирга жаҳон тарихининг боришдаги энг муҳим бўрилиш пайтларидан бири ҳам бўлди. (Давомли қарсақлар).

ҳар бир миллат ва эллатга, шунингдек бутун давлатга ҳам энг кўп фойда келтиради.

Бизнинг принципиал йўл-йўригимиз мана шундан иборат. Уни рубёга чиқариш учун марказий ва маҳаллий планлаштириш ҳамда хўжалик органлари кўп ишлаларига тўғри келади. Ишлаб чиқарувчи кўчларнинг жойлаштирилиши, регионал иқтисослаштириш ва кооперациялашши, хўжалик алоқалари ва юк ташвиш схемаларини тагин ҳам такомиллаштириш талаб қилинади. Бу — осон вазифа эмас, албатта. Аммо бу вазифа пишиб етилган ва унинг ҳал этилиши катта фойда келтиради.

Ҳозир бутун мамлакат Озиқ-овқат программасини бажариш устида ишламоқда. Программада барча иттифокдош республикалар учун конкрет вазифалар аниқ-равиққ белгиланган. Бинобарин, уларнинг ҳар бири-яқин вақт ичнда ёқ совет кишиларини озиқ-овқат билан узлуқсиз таъминлашдек жуда муҳим ишга реал ҳисса қўлиши учун эрғайрат билан меҳнат қилиши керак.

Қабул этилган программда гап биринчи галдаги, энг зарур вазифалар тўғрисида бораётганили маълум. Аммо, истиқбол ҳақида ўйлаб қўрилса, аграр-саноат комплексимизнинг, қолаверса умуман мамлакат экономикасининг ҳам бундан бундги тараққиёти бутун мамлакат миёсида қишлоқ хўжалигини янада чуқур ва изчил иқтисослаштиришни талаб қилишини пайқаш қийин эмас.

Яна бир масала. Бизнинг давлатимиздек катта давлатда транспорт жуда алоҳида рол ўйнайди. Ҳам иқтисодий, ҳам сиёсий, таъбир жоиз бўлса, ҳам психологик роль ўйнайди.

Барча республикаларни жадал ривожлантириши ҳам, уларнинг иқтисодий ҳамкорлигини янада чуқурлаштириши ҳам яхши ишлайдиган транспорт таъминлаб туриш жуда қийин. Аммо транспорт нуқул хўжалик вазифаларини ҳал этиш учунгина муҳим эмас. Транспортни, йўл тармоғини ривожлантириш қишлоқни шаҳарга яқинлаштириб, масалан, кадрларнинг қишлоқда мустақкам ўрнашиб қоллишига ҳам кўп даражада қўшмалашади. Бундай қилиш катта социал вазифани ҳал этишга — меҳнат ресурсларидан изчиллик билан ўринли фойдаланишга ҳам ёрдам беради, албатта. Транспорт бутун Совет Иттифоқи миёсида одамларнинг қудалик алоқаларини, мамлакатдаги барча республикалар ва районлар ўртасидаги жонли алоқаларни таъминлаб, одамларнинг жуда кенг матнодаги социалистик цивилизация ютуқларидан баҳраманд бўлишига хизмат қилади.

Иттифокда бирлашган совет халқи моддий бойлигининггина эмас, шу билан бирга маънавий бойлигининг ҳам қўшимча манбаларидан бири бўлиб қолди. Аммо бу ўринда ҳам биз ҳамма имкониятлардан тўла-тўқис фойдаланётганимиз йўқ. Маданиятларнинг бир-бирини ўзаро бойитиши тагин ҳам самарали қилиш, халқларимиздан ҳар бирининг маданиятидаги энг яхши бойликлардан барча кишиларнинг баҳраманд бўлиши учун янада кенг йўл очиб имконини берадиган бугунги талабларга мос бўлиб тушадиган янги иш методлари ва формаларини сабот билан қидириб топши керак. Бу олижаноб ишда радио ва телевидение, ўз-ўзидан равиққли, оммавий ахборотнинг бошқа воситалари ҳам тобора катта рол ўйнаши лозим.

Аммо бунда ҳар бир миллатнинг маънавий меросида, ағналариди, турмушда яхши нарсаларгина эмас, шу билан бирга ўз умрини илаб бўлган ёмон нарсалар ҳам борлигини эсда тутоқ керак. Мана шу ёмонлиқни сақламай, балки совет турмуши нормаларига, социалистик ахлоқ, коммунистик идеалларимизга зид келадиган жамини эскиликлардан халос бўлишдан иборат яна бир вазифа мана шундан келиб чиқади.

Барча миллат ва элаларнинг иқтисодий ҳамда маданий тараққиёти билан айни бир вақтда уларнинг ўз миллий қадр-имматини англаши ҳам муқаррар ўсиб бораётганилини турмуш кўрсатиб турибди. Бу — қонуниятли, объектив жараёндир. Аммо эришилган муваффақиятлар учун табиий фарҳангини миллий киёр-ҳавога ёки манманликка айланиб кетмаслиги, маҳдудлик, бошқа миллат ва элаларга нисбатан ҳурматсизлик билан қараш тенденциясини вужудга келтирмаслиги муҳимдир. Ҳолбуки мана шундай салбий ҳолатлар ҳали ҳам учраб турибди. Буни фақат ўтмиш сарқитилар, деб изохлаш нотўғри бўлур эди. Улар баъзан ўзимизнинг ишмизда йўл қўйилмаётган хатолар оқибатида келиб чиқмоқда. Бу ўринда майда иш йўқ, ўртоқлар. Бу соҳадаги ҳамма нараса— тилга, муносабат ҳам, ўтмиш ёдгорликларига муносабат ҳам, тарихий воқеаларни талқин этиш ҳам, қишлоқ ва шаҳарларин қандай обод қилмаётганимиз, одамларнинг меҳнат ва турмуш шароитларига қандай таъсир ўтказмаётганимиз ҳам муҳимдир.

Аҳолининг табиий қўшилиш натижасида ҳар бир республикамиз, бирон-бир даражада ҳар бир област, ҳар бир шаҳар ҳам тобора кўп миллатли бўлиб бормоқда. Бинобарин, партия ва совет органлари, жойлардаги барча кадрларимиз партия миллий сиёсатини ўтказувчилар, иккун этувчиларга тобора кўпроқ айланиб бормоқдалар. Бунда улар кун сайн барча —ҳам катта, ҳам кичик миллат ва элаларнинг ҳам меҳнатдаги, ҳам турмушдаги уйғун, қардошлик муносабатларини таъминлаш орқали шу сиёсатнинг юксак принципларини турмушда муассамлаштирмоқдалар.

Партия жамиятимизнинг етакчи кучи—совет ишчилар синфининг миллий отрядларини ўстиришга ҳаминча жуда катта эътибор бериб келди. Бу ишнинг натижалари яққол кўриниб турибди. Эндиликда ишчилар барча иттифокдош республикалардаги энг йирик социал группани ташкил этади. Аммо уларнинг баъзиларида ишчилар синфининг составида тубжой миллат вакиллари янада кўпроқ қатнашилиш лозим. Республикаларда яшовчи барча миллат ва элалардан малакали ишчилар тайёрлашни кенгайтириш ва яхшилаш соҳасида КПСС XXVI съезди ўртага қўйган вазифа мана шундан келиб чиқади. Экономикани ривожлантириш учун шундай қилиш керак. Шундай қилиш сиёсий жиҳатдан ҳам муҳимдир. Кўпмиллатли меҳнат ва аввало ишчи коллективлардан — интернационализм руҳи жуда яхши камол топтириладиган, СССР халқларининг қардошлиги ва дўстлиги мустақкамланадиган муҳитнинг ўзгасидир. (Давомли қарсақлар).

Республика ва умуман иттифок партия ҳамда давлат органларида меҳнаткашларнинг вакиллари тўғрисидаги масала ҳам жуда муҳимдир. Бу ўринда гап қандайдиган расмий вакиллик нормалари тўғрисида бораётгани йўқ, албатта. Бу проблемаларни ҳал этишга арифметик ёлғиш ўринли эмас. Аммо у ёки бу республикадаги ҳамма миллатларнинг вакиллари партия ва совет органларининг турли бўғинларида муносиб равишда қатнашларига эриш-чиллик билан эришиб керак. Иттифок ва давлат республикаларини ва жой-жойига қўйишда ишчилар ва маънавий-сиёсий фаилатларни эътиборга олиш, диққат билан ғамхўрлик қилиш, гоят эҳтиёткор бўлиш айниқса зарур.

Совет кишиларини ўзаро ҳурмат ҳамда мамлакатдаги барча миллат ва элаларнинг дўстлиги, ўз улур Совет Ватанига муҳаббат, интернационализм, бошқа мамлакатларнинг меҳнаткашлари билан бирдамлик руҳида тарбиялаш аҳамияти ўзгармайдиган, доимий вазифадир. Бу вазифани барча партия ва ҳокимсоқ ташкилотлари, советлар ва касабо соювлари, ҳаминча яхши интернационализм мактаби бўлиб келган бизнинг Қуроли Кўчларимиз ҳал этишларин керак. Бу иш билан мамлакатнинг барча ўзга юртлари кун сайн шугулланишлари лозим. (Қарсақлар).

Бутун идеология ва оммавий-сиёсий иш қаби интернационал тарбия соҳасида ҳам олдиндаги катта-катта вазифалар турибди. Ютуқларимизни ишондан тарзда кон-крет кўрсатиб бериш, ҳаётда доимо вужудга келиб турган янги проблемаларни илмий таҳлил этиш, янги фикр ва сўз айтиш ҳаминча ҳақоратчи ва реалистик, шунингдек марксизм, тушунарли, билимларни янада татеир-чан бўлиши лозим бўлган бутун пропандимизни такомиллаштириш йўли мана шундан иборат. (Қарсақлар).

СССР халқларининг дўстлиги ва ҳамкорлигини янада

ривожлантириш социалистик демократияни чуқурлашти-риниға кўп жиҳатдан боғлиқдир. Жамоат ва давлат иш-ларини бошқаришда барча миллат меҳнаткашларининг тобора нег қатнашини — сиёсий турмушимизнинг етак-чи тенденциясини қисқа тарзда ифодалайдиган тушунча-дир. Партия ҳам шу тенденциянинг мустақкамланиб, ри-вожланиб боравериши учун ҳамма ишчи қилади.

Айтилган гаплардан келиб чиқадиган хулоса шунки, ўртоқлар, етук социализм шароитида миллатлар ўртаси-даги ўзаро муносабат проблемалари кун тартибидан олиб ташланмайди. Бу проблемалар Коммунистик партиянинг алоҳида ғамхўрлигини, доимий диққат-эътиборини талаб қилади. Партия бу проблемалар билан чуқур шугулла-ниши, уларни ҳал этиш йўллариини белгилаши, ленинча

ривожлантириш сиёсатини демократияни чуқурлашти-риниға кўп жиҳатдан боғлиқдир. Жамоат ва давлат иш-ларини бошқаришда барча миллат меҳнаткашларининг тобора нег қатнашини — сиёсий турмушимизнинг етак-чи тенденциясини қисқа тарзда ифодалайдиган тушунча-дир. Партия ҳам шу тенденциянинг мустақкамланиб, ри-вожланиб боравериши учун ҳамма ишчи қилади.

Айтилган гаплардан келиб чиқадиган хулоса шунки, ўртоқлар, етук социализм шароитида миллатлар ўртаси-даги ўзаро муносабат проблемалари кун тартибидан олиб ташланмайди. Бу проблемалар Коммунистик партиянинг алоҳида ғамхўрлигини, доимий диққат-эътиборини талаб қилади. Партия бу проблемалар билан чуқур шугулла-ниши, уларни ҳал этиш йўллариини белгилаши, ленинча

ўртоқлар! 1922 йил 30 декабрь, Москвада СССР ташкил этилганлиги тўғрисидаги Декларация ва Шартно-ма қабул этилган куннинг ўзида Лозаннадаги конферен-цияда Ленининг тошпирити билан шундай баёнот бе-рилди: Совет Республикалари ялпи тинчлик манфаатла-рига амал қилиб, «ириқлар ўртасида сиёсий тенглик, халқларнинг ўз тақдирини ўзи белгилаш ҳамда барча давлатларнинг тўла сиёсий ва иқтисодий мустақиллигига эга бўлиш ҳуқуқини ҳурмат қилиш режими ўрнатилиши-га ўзининг бутун кучи билан қўшмалашиши... ўзининг энг зарур бурчи» деб қўйиб олади.

Дунёда биринчи социализм мамлакати изчиллик билан ўтказча бошлаган принципиал янги ташқи сиёса-тининг моҳияти мана шундай содда ва тушунарли баён этиб берилди. (Қарсақлар).

Янги социалистик мамлакатлар пайдо бўла борман сайн халқларо муносабатларнинг мутлақо янги типин ҳам тарбияб тўла бошлади. Говий бирлик, мақсадлар муштараклиги, ўртоқларча ҳамкорлик мамлакатлардан ҳар бирининг манфаатларига, хусусиятларига ва ағналарига тўла ҳурмат билан қараш — бу муносабатларга асос қилиб олинди. Социалистик интернационализм принци-пи бу муносабатларга асос қилиб олинди.

Социализм мамлакатлари бу муносабатларни ривож-лантиришда ҳали ҳеч юм юрмаган йўللардан ўтди. Ин-сониятнинг ўтмиш тажрибаси ҳаёт ўртага қўйган савол-ларга жавоб бера олмади. Ҳамма иш ҳам дарҳол қўнғил-дагидек бўлиб чиқармаганили равиққ. Бунинг устига жаҳон социализм системасини ташкил этган мамлакат-лар ўз иччи ривожланиш даражаси жиҳатидан ҳам, шунингдек ўзлари яшаб турган тақши шароит жиҳатидан кўп ишчи турли илк позициялардан бошладилар. Со-циалистик дунёнинг ўзидagi ўзгаришлардан ўз вақтида хулосалар чиқаришга ҳам ҳаминча муваффақ бўлинавер-мади. Халқларо вазият ҳам мулоҳаза юритиб ўтиришга вақт бермас эди: муносабатларнинг янги шакллариини иш жараёнида синаб қўришга тўғри келди. Пайдо бўл-ган хом ҳаёлларни аста-секин тўтата боришга, йўл қў-йилган хатолар азобиини тортишга тўғри келди.

Аммо мамлакатларимизнинг ҳозирги кунини баҳола-рак эканмиз, биз кўп нарсани ўргандик, социалистик давлат-ларнинг ҳамдўстлиги ҳозирги дунёда жуда катта ва са-марали рол ўйнаётган бақувват, соғлом организмдир, деб мамуният билан айта оламиз. Қардошларча ҳам-корлик механизми мамлакатларимиз турмушининг гоят хил-ма-хил соҳаларини, социалистик буюкдорлик ишдаги ўза-ро ҳаракатимизнинг ҳар хил йўналишларини қамраб-олади. Биз биргаликда куч-ғайрат қарфлаб, ҳамдўстли-книнг умумий манфаатларини унга кирувчи ҳар бир мам-лакатнинг манфаатлари билан бирга қўшилиб олиб бориш-нинг тобора муваффақиятлироқ йўллариини топиб ола-ймиз. (Давомли қарсақлар).

Ҳозир ҳам биз ҳамма қийинчиликлар бартараф этилди, идеалга эришилди, деб айта олмаймиз, албатта. Кеча мақ-бул бўлган иш бугун ишланишига муҳтож бўлиб қол-моқда. Ҳамдўстлигимиз мамлакатлари олдидagi кўпгина жиҳдйи вазифалар турибди. Социалистик тазабларимиз ва бойликларимизни империализмининг қисқирган ҳимол қилиш, тинчликни мустақкамлаш ва кескинлаш юмол-лиги учун биргаликда куралиш; сиёсий ҳамкорликни яна-да такомиллаштириш; иқтисод, иқтисодий интеграция жа-раёнига ялпи омиқ бахш этиш мана шу вазифалар жумла-сига кириди.

Хуллас, келгусида қилинадиган ишлар кўп. Совет Иттифоқи жаҳон социализмини мустақкамлаш ва равиққ топтириш учун имкони бўлган ҳамма ишларни қилади, деб ишонтирмоқчиман. (Давомли қарсақлар).

Ўртоқлар! Миллий масалани социалистик негизда ҳал этиш тажрибаси мустақкамчилик зулмидан озод бўлган ўнлаб мамлакатларда диққат-эътибор билан ўрганилиш-моқда. Бизнинг социалистик қурилишдаги муваффақиятлари-миз, фашизм устидан қозонилган тарихий ғалаба, Совет Иттифоқидаги барча миллат ва элаларнинг гуллаб-йаша-ётганили халқларнинг озодлик кураши учун қудратли рағбатлантирувчи восита бўлиб хизмат қилди.

Совет Иттифоқининг мустамлакачиликни тугатиш йўли-даги актив ва қатъий кураши, халқлар озодлиги ва тенг ҳуқуқлилиги ишини муттасил қўлаб-қувватлаб келётган-лиги халқларнинг озодлик ва тараққиёт сари йўлини ен-гиллаштирмоқда. Осиё ва Африка, Араб Шарқи ва Лотин Америкаси халқлари бунга яхши биладилар.

Мустамлакачилик зулмидан халос бўлган ёш мамлакат-лар ҳозир миллий қарор топши ва «социал ривожланиш-нинг мураккаб даярини бошдан кечирмоқдалар. Мустамла-качилик ўтмишидан мерос бўлиб қолган қолоқлик, ўзаро жанжаллар ва жоқролар уларни орқага тортимоқда. Ҳали мустақкамланиб олмаган мамлакатларга янги мустамлака-чилар қўйган қўлдан-қўп туюқлар вафв солмоқда. Бирок, империализмга қатъий билан қилинаётган қаршилик, иқ-тисодий ва социал-сиёсий ривожланишнинг пухта ўйланган стратегияси, бир-бирининг манфаатлари ва ҳуқуқларини ўзаро ҳурмат қилиш тўғривли шу мамлакатларнинг халқ-лари ўсиш қийинчиликлари деб аталувчи қийинчиликларни бартараф эта олишларига аминимиз. Совет кишилари улар-га мустаққиликни мустақкамлашда, фаровонлик ва тарақ-қиёт учун курашда катта муваффақиятлар тилайдилар. (Давомли қарсақлар).

Биз қўшмаласин ҳаракатига ҳурмат билан қараймиз, бу ҳаракатнинг тинчликсевар сиёсати халқларо турмушга фойдали ҳисса қўшмоқда. Биз ҳозир ҳам озодлик, муста-ққилик учун, ўз халқининг ҳаёти учун курашишга мажбур бўлаётганлар билан, агрессорнинг ҳуруқини қайтаришга мажбур бўлаётганлар ағри агрессия хавфига дучор бўлиб турганлар билан қатъиян ва доимо ҳамдамимиз. Бизнинг бу позициямиз Совет Иттифоқи Ер юзидa мустақкам тинчлик учун изчиллик билан муттасил олиб бораётган курашдан ажралмасдир. (Қарсақлар).

Олтими йил мобайнида Совет давлатининг мавқеи туб-дан ўзгарди, унинг обрў-эътибори ва нуфузи бекиб ўсди. Совет Иттифоқи барча қитъалардаги мамлакатлар билан ақидан тинч ҳамкорлик қилиб келмоқда. Унинг овози халқларо анжуманларда мўътабар инграмоқда. СССР та-шқи сиёсатининг асоси — тинч-тотув ялаш принциплари халқларо миёсида кенг эътироф қилинди, ўнлаб халқларс ҳужжатларга, шу жумладан, Хельсинкидаги Умумевропа Кенгашининг, Яқунлович Актига киритилди. СССРнинг тақлифлари БМТнинг тинчлик ва хавфсизлиқни мустақ-камлаш масалаларига оид энг йирик қарорларига асос қилиб олинди.

Аммо тинчликни мустақкамлаш йўлидаги ҳар бир қадам осон бўлмади, осон бўлмагани йўқ, у империалистик қузуғларга қарши шиддатли курашининг талаб қилмоқда. Бу кураш Ғарбда социализмга синфий нафратни реалли-ти туғусидан, баъзан эса ҳатто оддий соғлом ақл-иқроқдан устуи бўлиб чиқадиган энг урушқон ғуруҳлар активлаша-ётган ҳозирги пайтда айниқса ўткирлашди.

Империалистлар социалистик мамлакатларга қарши иқ-тисодий уруш бошлаш, уларнинг иқтисодий тузумини қаж-шатиш умидида уларнинг ички ишларига аралашуви ре-жаларини даво кечмаётганлар, СССРдан, социалистик ҳам-дўстлиқдаги барча мамлакатлардан ҳарбий устуликка эришишга уринмоқдалар.

Бу режалар барбод бўлишга маҳкум этилган, албатта. Тарихнинг ривожланиш йўлини тексари буриб юборишга ҳеч ким қодир эмас. Ҳатто Совет давлати эндигина ўз қаддини руслаб олаётган ва дунёда битта социалистик мамлакат бўлган аяллардек социализмни «бўриб таш-лаш» йўлидан уринишлар бораб бўлган эди. Айниқса ҳозир бу уринишлардан ҳеч нарсa чиқмайди. (Гулдурос, давомли қарсақлар).

Биз режалар барбод бўлишга маҳкум этилган, албатта. Тарихнинг ривожланиш йўлини тексари буриб юборишга ҳеч ким қодир эмас. Ҳатто Совет давлати эндигина ўз қаддини руслаб олаётган ва дунёда битта социалистик мамлакат бўлган аяллардек социализмни «бўриб таш-лаш» йўлидан урин

Уртоқ Ю. В. АНДРОПОВ доклади

(Боши иккинчи бетда).

Биз бу соҳада бошқалар айтган, шу жумладан, яқинда АҚШ президенти айтган таклифларни ҳам кўриб чиқишга тайёриймиз. Аммо у таклиф этган тадбирларнинг бир ўзи ўзаро гумонсизлаш бўлувларини тарғиёт юбормайди, ишончнинг тиклаб бериши. Бундан кўра кўпроқ иш қилиниши: вазият нормаллаштирилиши, душманлик ва адоватнинг тарғиби қилишдан, ядро урушининг пропаганда қилишдан воз кечиш зарур. Қуролланиш пойгагини тўхтатиш, давлатлар ўртасида оқолишти, одобли муносабатларга, кескинликни юмшатишга қайтиш — ишончга эришишнинг, ҳар қандай урушнинг, шу жумладан тасодди қилиш мумкин бўлган урушнинг олдини олишнинг бош йўли эканлиги муқаррар.

Биз бунинг планетанинг ҳамма регионлари учун муҳим деб ҳисоблаймиз, аммо ҳар қандай янги жаҳон портлашига олиб бориши мумкин бўлган Европа учун айниқса муҳимдир.

Ҳозир шу қитъага узра янги хавф — Американинг бир неча юз ракетагини Ғарбий Европада жойлаштириш режаси пайдо бўлди. Бундай қилиш тинчликни тағин ҳам мурт қилиб қўйган бўлур ади, деб оқиндан-оқин айтишим керак.

Европа халқлари ва бутун дунё халқлари бошида пайдо бўлган хавф-хатарни даф қилиш мумкин деб ҳисоблаймиз. Европадаги тинчликни ҳеч қандай хавфсизликка зарар етказмай бемалол сақлаб қолш ва мустақиллаш мумкин. Айни шунинг учун ҳам биз Европа зонасидаги ядро қуролларини келтириб чиқариш тўғрисида бир йилдан ортиқ вақтдан бери Женевада АҚШ билан музокара олиб бормиз.

Совет Иттифоқи билан ҳам каттакорлик ишларга тайёр. Маълумки, биз Европадаги ҳар қандай ишончнинг мўлжалга олинган ядро қуролларининг ҳамма турларидан — ҳам ўртача оқимлига учирлашган, ҳам тактик қуроллардан воз кечиш тўғрисида битим тузишни таклиф қилдик. Аммо бу ташаббус сукуват деворига дуч келди. Ча-

маси бу ташаббусни қабул қилгилари келмайти, ошқо-ра рад этишга эса ботинмайтилар. Бизнинг бу таклифимиз ўз кучида қолаётганини яна бир бор таъкидлаб ўтмоқчиман. (Қарсақлар).

Биз бошқа бир вариантни: СССР ва НАТО мамлакатлари ўзларининг ўртача оқимлига учирлашган қуролларини ўч баравардан зиед қисқартирсинлар, деган таклифни ҳам ўртага қўйдик. Ҳозирча АҚШ бунга рози бўлмапти. Улар бамисоли кулги учун «нуль» варианты деб аталган таклифни илгари сурдилар. Бу таклиф Совет Иттифонининг Европадаги ва шу билан бирга СССРнинг Осиё қисмидаги ўртача оқимлига учирлашган ҳамма ракеталарини йўқотиши, аммо НАТОнинг Европадаги ракета-ядро қуролларини сақлаб қолш ва ҳатто кўпайтириши кўзда тутилади. Наҳотки бирон-бир кимса Совет Иттифқи шунга рози бўлади, деб жиддий равишда ўйлаётган бўлса? Вашингтон битим тузилишини бариб қўймоқчи, музокараларнинг муваффақиятсиз чиққанини вақ қилиб, қандай қилиб бўлмасин Европа мамлакатларида ўз ракеталарини жойлаштириб олмақчи қўлилади.

Ҳақиқатан ҳам шундайми, йўқми — бунинг келажик кўрсатади. Биз бундан буюн ҳам ҳар иккала томоннинг адолатли негизда битимга эришиши учун ҳаракат қиларемиз. Биз, жумладан, Совет Иттифқи Европада Англия билан Франция қанча ракетага эга бўлса, фақат шунча ракетага сақлаб қолшга ва ушдан бирорта ҳам ортиқча сақламаслига тайёриймиз. Бунинг маъноси шунки. Совет Иттифқи оқимли ракетага эришиши, шу жумладан Ғарбда СССР-20 деб аталаётган энг замонавий неча ўйлаб ракеталарини қисқартирган бўлур эди. Ўртача оқимлига учирлашган ракеталар хусусида СССР билан АҚШга келганда шунинг айтиш керакин, бу ҳақиқатан ҳам ҳалол «нуль» варианты бўлур эди. Келгусида Англия ва Франция ракеталарининг миқдори камайтган тақдирда совет ракеталарининг сони ҳам худди шу миқдорда қўшимча равишда қисқартирилган бўлур эди.

Шу билан бир қаторда мазкур регионда СССРда ҳам,

шунингдек НАТО мамлакатларида ҳам мавжуд бўлган ўртача оқимлига учирлашган ядро қуроллини элтувчи самолётлар миқдорини ҳам иккала томондан баббаравар даражага қисқартириш тўғрисида ахдлашувга ҳам эришилиши керак.

Биз музокарадошларимизни мана шундай равшан ва адолатли асосдаги ахдлашувга, ҳозирча мавжуд бўлган бу имкониятдан фойдаланиб қолшга даъват этамиз. Аммо ҳеч ким хом ҳаёлга бормай қўйолсин: биз ўз хавфсизлигимизнинг, иттифқчиларимиз хавфсизлигининг таҳлика остида қолшга ҳеч қачон йўл қўймаймиз. Американинг ўртача оқимлига учирлашган янги қурол Европада жойлаштирилиши умуман ядро қуролларини келтириб чиқариш бундан буюнги барча куч-ғайратларни қандай оғир оқибатларга муқаррар олиб келиши тўғрисида ҳам ўйлаб қўриш керак бўлур эди. Хуллас, энди ҳам АҚШда қолган.

Пировадига шунинг айтмоқчиман: биз — Ер юзидagi барча халқларнинг ўзаро манфаати ва бутун инсониятнинг фаровонлиги йўлида ҳамма халқларнинг зўравонликдан ва ўзгаларнинг ишларига аралаштидан ҳоли бўлган кенг, самарали ҳамкорлиги тарафдоримиз. (Давомли қарсақлар). Совет Иттифқи ҳозирги ва келажик авлодларнинг оқолишти тинч истиқболлини таъминлаш учун ўзига боғлиқ бўлган ҳамма ишни қиларемиз. Бу — партияимизнинг мақсади, биз шу мақсаддан чекинмаймиз. (Давомли қарсақлар).

Уртоқлар! 60 йил мобайнида Совет Социалистик Республикалари Иттифқи босиб ўтган йўлга қайрилиб қарар эканмиз, бизнинг ютуқларимиз ва галабаларимиз ленинчи Коммунистлар партиясининг фаолияти билан ҳам, барчаси боғлиқлигини равшан кўраемиз. Айни партия иккинчи даражадаги таъминотчи ҳамма йўналишларида — худдики олға ҳаракат қилинишини таъминловчи қудратли ижодкор, сафарбар этувчи куч бўлиб келди ва шундай бўлиб қолди.

КПСС Марказий Комитети, ССР ИТТИФОҚИ ОЛИЙ СОВЕТИ ВА РСФСР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚЎШМА ТАНТАНАЛИ МАЖЛИСИ ТЎҒРИСИДА ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

1982 йил 21 декабрь кунин соат 11 да Москвада, Кремлнинг Свездлар саройида КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети ва РСФСР Олий Советининг Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил этилганлигининг 60 йиллигига бағишланган қўшма тантанали мажлиси очилди.

Мажлисини КПСС Марказий Комитети Сийёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети секретари ўртоқ К. У. Черненко кириш нутқи сўзлаб очди.

Совет Иттифқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Ю. В. Андропов «СССРнинг олтинчи йиллиги» мавзусида доклад қилди.

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети ва РСФСР Олий Советининг тантанали мажлисида барча иттифқдош республикалардан КПСС Марказий Комитетининг аъзолари, КПСС Марказий Комитети аъзоллига кандидатлар, КПСС Марказий ревизия комиссиясининг аъзолари, СССР ва РСФСР Олий Советларининг депутатлари, Улуғ Октябр социалистик революциясининг қатнашчилари, Советларнинг биринчи Бутуниттифқ сўзчи делегатлари, партия ва давлат ветеранлари, Москва шаҳри ва Москва области жамоат таъшиқотларининг, меҳнаткашларнинг вакиллари, фан, адабиёт ва санъат арбоблари, Совет Армияси ва Флотининг жағичлари иштирок этишмоқдалар.

Қўшма тантанали мажлисда социалистик мамлакатларнинг партия-давлат делегациялари, қўшма чет мамлакатларнинг давлат ва жамоат арбоблари, капиталистик ва ривожланган мамлакатлар коммунистик ҳамда ишчи партияларнинг делегациялари, революцион демократик партиялар ҳамда миллий-озодлик ҳаракатлари ва таъшиқотларнинг, социал демократик ва социалистик партияларнинг намояндалари,

Жаҳон қасаба союзлари федерацияси, Жаҳон Тинчлик Кенгаши, Осиё ва Африка халқлари бирдамлиги ташкилоти, Халқаро демократик хотин-қизлар федерацияси, Қаршилик ҳаракати курашчилари халқаро федерацияси, Жаҳон Демократик Ешлар Федерацияси, Халқаро студентлар союзи, Халқаро журналистлар ташкилоти делегациялари, Миллий қасаба союзи, Хотин-қизлар, Ешлар ташкилотларининг, СССР билан дўстлик ва маданий алоқа қилувчи жамаияларнинг делегациялари, фашизмга қарши миллий ташкилотларнинг раҳбарлари, дипломатия корпусининг аъзолари, социалистик мамлакатларнинг Узаро Иқтисодий Ердан Кенгашидаги доимий вакилларнинг ўринбосарлари, совет ва чет эл таъбуотининг вакиллари қатнашмоқдалар.

Танаффусдан кейин КПСС Марказий Комитети Сийёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Н. А. Тихонов раислик қилди.

КПСС Москва шаҳар комитетининг биринчи секретари ўртоқ В. В. Гришин Москва меҳнаткашлари номидан табрик нутқи сўзлади.

РСФСР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ М. С. Соломенцев Россия Совет Федератив Социалистик Республикасида табрик нутқи сўзлади.

Сўнгра тантанали мажлис қатнашчилари қизгин кутиб олган Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари, Болгария Халқ Республикаси Давлат Кенгашининг Раиси ўртоқ Тодор Живков нутқ сўзлади.

Украина Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ В. В. Шербицкий Украина Совет Социалистик Республикасида табрик нутқи сўзлади.

Тантанали мажлис иштирокчилари Венгрия Социалистик

Ишчи партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ Янош Кадар нутқини қизгин кутиб олдилар.

КПСС Ленинград область комитетининг биринчи секретари ўртоқ Г. В. Романов Ленинград шаҳри ва Ленинград области меҳнаткашлари номидан табрик нутқи сўзлади.

Мажлис қатнашчилари Вьетнам Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Ле Зуан нутқини қизгин кутиб олдилар.

Белоруссия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Т. Я. Киселев Беларуссия Совет Социалистик Республикасида табрик нутқи сўзлади.

1918 йилдан КПСС аъзоси, Советларнинг биринчи Бутуниттифқ сўзчи делегати ўртоқ Ф. Д. Кротов сўзга чиқди, тантанали мажлис қатнашчилари уни самимий кутиб олдилар.

Кечқурунги мажлисда КПСС Марказий Комитети Сийёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари ўртоқ М. С. Горбачев раислик қилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ш. Р. Рашидов Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасида табрик нутқи сўзлади.

Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитети Бош секретари, ГДР Давлат Кенгаши Раиси ўртоқ Эрх Хонексирнинг нутқини тантанали мажлис қатнашчилари қизгин кутиб олдилар.

Қозогистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Д. А. Кувшев Қозогистон Совет Социалистик Республикасида табрик нутқи сўзлади.

Корея Меҳнат партияси Марказий Комитети Сийёсий бюро-

си Президиуми аъзоси, Корея Халқ Демократик Республикаси Маъмурий Кенгаши Бош министри ўртоқ Ли Ден Окнинг нутқини тантанали мажлис қатнашчилари самимий табриқладилар.

Грузия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Э. А. Шеварднадзе Грузия Совет Социалистик Республикасида табрик нутқи сўзлади.

Кремлнинг Свездлар саройида «Яна давом этар жангу жадаллар» қўшиғи куйлари янгради. Шонли совет ешлари: мамлакат ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлар, экиллар, студентлар ва ўқувчиларнинг намояндалари — Москва шаҳри ва барча иттифқдош республикаларнинг комсомоллари ҳамда пионерлари мажлис барча қатнашчиларининг қарсақлари остида залга кириб келадилар.

Улар КПСС XXVI съезди ва КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил ноябрь Пленуми қарорларини муваффақиятли равишда бажариш учун бутун кучимизни сафарбар этамиз, деб қирқ икки миллионли ленинчи комсомол номидан Совет Иттифқи Коммунистик партияси Марказий Комитетини, СССР Олий Советини, РСФСР Олий Советини ишонтирадилар.

Тантанали мажлис қатнашчилари томонидан қизгин кутиб олинган Куба Коммунистик партияси Марказий Комитети Сийёсий бюроси аъзоси, Марказий Комитет иккинчи секретари, Куба Республикаси Давлат Кенгаши ва Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари, революцион қуролли кучлар министри ўртоқ Раул Кастро Рус нутқ сўзлади.

Литва Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ П. П. Гришкявичус Литва Совет Социалистик Республикасида табрик нутқи сўзлади.

ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИНИНГ ЛЕНИНЧА БАЙРОҒИ ОСТИДА

(Боши биринчи бетда).

Ўртоқ Ю. В. Андроповнинг доклади зўр эътибор билан тингланган ва бир неча марта давомли қарсақлар билан бўлиниб турди.

Мажлис қатнашчилари докладининг охириги сўзларини ўринларидан туриб, гулдурс қарсақлар билан кутиб олдилар.

Шундан кейин тантанали мажлисда нутқлар ва табриқлар бошланди.

КПСС Марказий Комитети Сийёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Н. А. Тихонов раислик қилди.

КПСС Москва шаҳар комитетининг биринчи секретари ўртоқ В. В. Гришинга сўз берилди.

Совет Иттифқининг ташкил этилиши ва ривожланиши, кўп миллатли мамлакатимизда миллий масаланинг одилона ҳал этилиши, деди у, социалистик интернационализм голлари буюк ҳаётий кучининг, КПСС ленинча миллий сийёсати улғув-муваффақиятларининг яққол далилидир. КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Ю. В. Андроповнинг докладида Совет Иттифқи ташкил этилганлигининг тарихий аҳамияти, унинг ютуқлари ва вазифалари тўғрисида далилларга асосланиб зўр куч ва самимият билан гапирилди. СССРнинг ташкил этилиши — партияимизнинг, интернационалистлар партиясининг гоят катта хизматидир. Партияимиз В. И. Лениннинг голлари ва василларини, у ишлаб чиққан миллий сийё-

сат принципларини амалда рўйбга чиқара олди. 60 йил муқаддам Советларнинг биринчи Бутуниттифқ съездида Москва Совет Иттифқининг пойтахти деб эълон қилинган эди. Бунда Россия Федерациясининг пойтахти сийёсати унинг катта оғуриятари эътироф этилганлиги ўз ифодасини топди. Россия Федерацияси халқларининг бирлашши йўлидаги ҳаракатида, Совет Республикалари миллият ва элатларини ягона интернационал оилага яислаштиришда буюк роль ўйнади. Москва олтинчи йилдан буюн СССРнинг пойтахтидек фахрли ва масъулиятли ролин муносиб равишда адо этиб келмоқда, Совет Иттифқи халқлари буюкмас дўстлиги ва қудратининг равиш бўлиб хизмат қилмоқда.

Москва, унинг ишчилар синфи, экилчилари, барча меҳнаткашлари В. И. Лениннинг бутун мамлакат учун намуна бўлиб хизмат қилиши керак деган нақазини ёдда тутиб, социализм ва коммунизм учун курашининг ҳамма биринчи сафларида бормоқдалар, деди сўнгра нотиқ. Партия ва ҳукуматнинг ишончли раҳбарлиги, иттифқдош республикалар халқларининг ёрдами, москваларининг фидокорона меҳнати тудайли пойтахт худда катта иқтисодий, илмий ва маданий марказ бўлиб қолдики, бунда ривожланган социализм ютуқлари мукассамлашгандир.

Москвалар омманинг сийёсий активлиги ва меҳнат гайратини куйайтирди, юбилей шарафига умумхалқ социалистик мусобақасини янжик қилиш принциплал йўлини ўзгармас эканлиги тасдиқланди. Шу муносабат билан 1982 йилнинг августидида Қримдаги ахдлашувлари амалга оширишнинг катта аҳамиятга эга эканлиги таъкидланди.

Халқаро аҳволнинг бир қанчали ақтуал проблемалари муҳокама қилинди. Урашув

олдириш асосида КПСС XXVI съезди қарорларини амалга ошириш учун, кўрашда янги-янги меҳнат зафарларида эришилди. Улар халқ ҳўналанигининг барча тармоқларида беш йиллигининг иккинчи йили топишриқларини муваффақиятли адо этмоқдалар.

СССРнинг ўтган олтинчи йил мобайнидаги бутун тарихи — совет халқи кураши ва галабаларининг, янги нажиат қурилишида у эришган ютуқларининг жонли ифлосмасидир. Кўп миллатли мамлакатимиз халқлари келажикка қомил ишонч билан назар ташламоқдалар. Улар бу келажикни Совет Иттифқи Коммунистик партияси, унинг Марказий Комитетининг бунёдкорлиқи фаолияти билан, уларнинг КПСС XXIII—XXVI съездларида ишлаб чиқилган ленинча йўли билан боғламоқдалар.

Социалистик интернационализм принципларида сарфатли Москва меҳнаткашлари партия ва унинг Марказий Комитети раҳбарлигида бундан буюн ҳам пойтахтининг иттифқ давлатини қудратини мустаҳкамлашга, СССРни янада ривожлантириш ва яислаштиришга қўшадиган ҳўссасини куйайтириш учун ҳамма ишни қилдилар.

РСФСР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ М. С. Соломенцев Россия Федерациясининг меҳнаткашлари шонли юбилейини олтинимиз ва иқодий завқ-шавқга тўлиб тошган, улғувро зафарлардан, ўз соқилорини Ватаниннинг қудратидан фахрланган ҳолда кутиб олмақдалар, деди.

қатнашчилари қуролланиш пойгаига чек қўйиш, ер юзиди халқлар учун тинчликни таъминлаш борасида ҳамма ишларни қилишга қатъий қарор берганликлариини изҳор этидилар.

Карл Марксга бағишлаб 1983 йили ўтказилган тадбирлар тўғрисида Фиркалди олинди, партияларнинг раҳбарлари Карл Маркснинг зўр илмий ва революцион меросини ўрганиш ҳамда оммалаштириш учун аша шунининг муҳимлигини ўқитиб ўтидилар.

Сўхбат дўстона ва тўла ҳамжиҳатлик вазиятида ўтди. (ТАСС).

Ю. В. АНДРОПОВ Г. ГУСАК БИЛАН СУХБАТЛАШДИ

КПСС Марказий Комитети Бош секретари Ю. В. Андроповнинг 20 декабрь кунин ЧКП Марказий Комитети Бош секретари, ЧССР Президенти Г. Гусак билан дўстона учрашуви бўлиб ўтди.

КПСС билан ЧКП фаолиятининг, ҳар икки партия ва мамлакат ўртасидаги ҳамкорлиқни янада қўчқураштиришнинг ақтуал масалалари сўхбатда асосий ўрин эгаллади. Бўғини бир халқ-

аро проблемалар юзасидан фикрлаштириб олинди.

Г. Гусак қўйилганлиги Совет давлати таъйинлаб этилган халқаро аҳамиятга молик эканлигини таъкидлади. КПСС XXVI съезди қарорларини муваффақиятли равишда амалга оширишда совет халқига янги зафарлар тилади.

Учрашув самимий ва тўла ҳамжиҳатлик вазиятида ўтди. (ТАСС).

20 декабрь кунин КПСС Марказий Комитети Бош секретари Ю. В. Андропов БКП Марказий Комитети Бош секретари, БХР Давлат Кенгашининг Раиси Т. Живков билан учрашди.

Сўхбатда социалистик интернационализм мустаҳкам негизига, иккала мамлакат дўстлиги ва қардошлигига асосланган Совет — Болгария муносабатлари барқарор ва жўқини ривожланиб бораётганлиги таъкидлаб ўтилди. СССР билан БХРнинг қадим иқтисодий ҳамкорлиги бу мамлакатларда социалистик ва коммунистик бунёдкорлик режаларини амалга

Дўстона учрашув

оширишга тобора кўпроқ салмоқли ҳўсса бўлиб қўшилмоқда.

Икки қардош партиянинг раҳбарлари Совет Иттифқи ва Болгария социалистик хамдўстлигидаги барча давлатлар билан биргаликда кескинликни юмшатиш жа-

раинини ва тинчликни сақлаш учун изчил курашишга қарор қилганликларини тасдиқладилар.

Дўстлик ва сийқиликни вазиятида ўтган учрашув КПСС билан БКП қарашлари тўла бирлигини яна бир қарра намоиш этди. (ТАСС).

(Давоми тўртинчи бетда).

Ю. В. АНДРОПОВ Э. ХОНЕКЕР БИЛАН СУХБАТЛАШДИ

КПСС Марказий Комитети Бош секретари Ю. В. Андропов 20 декабрь кунин ГЕСП Марказий Комитетининг Бош секретари, ГДР Давлат Кенгашининг Раиси Э. Хонекер билан учрашди.

Сўхбат чоғида ҳар икки партиянинг СССР билан ГДР ўртасида бундан буюн ҳам ҳар томонлама ҳамкор-

В—2524 Индекс 64690.